

Een Tien voor Taal, Manifest t.b.v. gemeenteraadsverkiezingen maart 2018, gemeente Utrecht

Taalvaardigheid is een voorwaarde om mee te doen in de samenleving. Taal is nodig om een succesvolle schoolloopbaan te hebben, een baan te vinden, met de leerkracht van je kinderen te praten, naar de huisarts te gaan, met een computer te werken of je huiswerk te maken. Utrecht wil een inclusieve stad zijn. Taal is daarvoor een belangrijke sleutel.

Eén op de tien Utrechters heeft moeite met het lezen, schrijven of spreken van Nederlands. Dit betekent dat ruim 30.000 mensen in onze stad niet taalvaardig genoeg zijn om goed mee te kunnen doen. Vaak gaat dit gepaard met beperkte digitale vaardigheden. Veel jongeren hebben problemen met taal. Uit landelijk onderzoek blijkt dat bijna 18% van de middelbare scholieren moeite heeft met lezen en het begrijpen van schoolboeken.

Nieuws030 interviewde begin november 2017 burgemeester Jan van Zanen. In de rubriek Welvaart, over de opkomst van de stad in de afgelopen 50 jaar, spreekt Van Zanen zich duidelijk uit over het belang van taal en communicatie. Hij is optimistisch en geeft uiting aan een groot vertrouwen in de blijvende ontwikkeling van Utrecht. Zijn zorg spreekt hij uit over de vraag of verschillende groepen in de Utrechtse samenleving nog wel goed met elkaar kunnen communiceren, elkaars taal spreken en of we voldoende verbinding leggen.

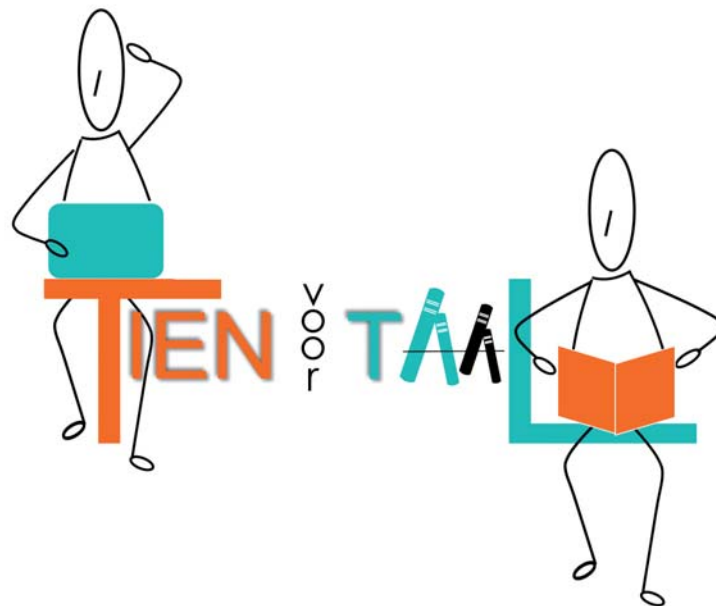
Wij delen deze zorg en ervaren de problemen dagelijks met onze klanten en deelnemers. Utrecht is een prachtige stad, met een goed opgeleide bevolking en veel ontwikkelkansen voor jong en oud. Ook op het gebied van taalvaardigheid hebben we veel bereikt. Taal staat als een belangrijk punt op de agenda van de onderwijsorganisaties en de verschillende beleidsafdelingen van de gemeente Utrecht. Toch lukt het ons nog niet om alle Utrechters te bieden wat ze nodig hebben om een volwaardige plek in de samenleving te verwerven. Nog altijd komen kinderen met een taalachterstand op school en beïnvloedt dit het instroomniveau in het vervolgonderwijs. Volwassenen worden door beperkte taal- en digitale vaardigheden belemmerd bij het vinden van werk en een gezonde leefstijl. Toenemende digitalisering van (overheids)communicatie maakt dit probleem nog meer prangend. Zowel voor jeugd als volwassenen geldt dat de vraag naar (digi)taalondersteuning groter is dan het beschikbare aanbod.

Investeren in taal betekent investeren in meedoen van mensen. Ook zijn er financiële redenen om te investeren. Landelijk bedragen de maatschappelijke kosten van laaggeletterdheid € 1 miljard per jaar, onder andere opgebouwd uit hogere kosten voor sociale zekerheid en gezondheidszorg. Om dit fundamenteel aan te pakken is structureel beleid nodig.

Wij willen de stad mobiliseren om iedereen mee te laten doen. We streven naar een stad waarin taalvaardigheid geen belemmering is voor persoonlijke ontwikkeling en participatie. Dat vraagt om een gezamenlijke aanpak. Het onderwijs kan dit niet alleen; buiten het onderwijs is ook aanbod nodig. Partijen in de stad hebben daarom een taalakkoord gesloten: de Bibliotheek, alle taalaanbieders, digitale aanbieders, onderwijsinstellingen en sociaal makelorganisaties versterken de komende jaren hun samenwerking.

We doen een beroep op het nieuwe Utrechtse College om deze samenwerking te versterken en in het College-akkoord 2018 -2022 (digi)taalvaardigheid een centrale plek te geven.

Vertegenwoordigers van een Utrechtse politieke partij onderschrijven de Tien voor Taal punten. Zij zeggen toe zich de komende raadsperiode van 2018 tot 2022 in te zetten voor het realiseren van deze Tien Punten en deze Tien Punten in het College-programma te verankeren. Zij doen dit in een apart document, dat een integraal onderdeel vormt van dit Manifest.

Punt 1: Een passend aanbod voor iedereen

Utrecht heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in een gedegen taalinfrastructuur. In vier wijken zijn Taalhuizen ingericht. Prioriteit heeft nu de oprichting van een Taalhuis in Leidsche Rijn/Vleuten – De Meern. Daarnaast is het belangrijk dat bekeken wordt of het aanbod van de Taalscholen voldoende aansluit op de behoeften van ouderen en jongeren.

In wijken waarin (nog) geen Taalhuis is, is het belangrijk dat bekeken wordt of daar voldoende aanbod is in relatie tot de omvang van de problematiek.

In elke wijk willen we aanbod, passend bij de vraag. De gemeente let hier beter op in de beleidskeuzes en subsidieverstrekingen die ze maakt.

Punt 2: Jong beginnen: Utrecht investeert in jonge kinderen en hun ouders

Voor taalontwikkeling van kinderen is een vroege interventie en een stimulerende thuisomgeving van groot belang. Utrecht investeert daarom in taalvaardigheid van jonge kinderen (0 – 8 jaar) en hun ouders, met programma's die hun waarde hebben bewezen zoals de VoorleesExpress Boekstart, bibliotheekbezoeken, Skoolzones en huiswerkbegeleiding. In samenwerking met (voor)scholen wordt waar nodig en mogelijk taalondersteuning voor ouders op school aangeboden, aansluitend bij de infrastructuur van de Taalhuizen.

Punt 3: Gelijke kansen alliantie

De gemeente gaat met onderwijspartners en aanbieders van buitenschools leren een gezamenlijk Gelijke Kansen Alliantie Utrecht opzetten, en maakt dit onderdeel van de Utrechtse Onderwijsagenda. Ambitie is dat taalniveau geen belemmering is om in te stromen op het meest passend opleidingsniveau en dat kinderen/jongeren worden gemotiveerd en geïnspireerd het Utrechtse onderwijsaanbod optimaal te benutten.

Punt 4: Taal is de motor naar werk

Beperkte taalvaardigheid én digitale vaardigheden belemmeren een groot aantal Utrechters bij het vinden van een baan. De gemeente ontwikkelt een plan, samen met werkgevers en maatschappelijke organisaties, om het aantal werkzoekenden terug te brengen voor wie taal- en digitale vaardigheden een belemmering zijn om een baan te vinden, terug te brengen. Belangrijk aandachtspunt is de economische zelfstandigheid van vrouwen te versterken.

Punt 5: Gezonde Taal scheelt geld!

Uit onderzoek blijkt dat taalvaardigheid en gezondheidsvaardigheden nauw verbonden zijn. Het onderzoek Stil Vermogen (2006) laat bijvoorbeeld zien dat ouderen met een lage taalvaardigheid extra

kwetsbaar zijn voor gezondheidsproblemen, omdat zij zich minder goed kunnen informeren over de zorg en gezond gedrag. Ander onderzoek wijst uit dat het rendement van het volgen van een taalcursus groot is: te weten een vermindering van zorgkosten van € 359 en een stijging van de gezondheidswinst van € 1.501 per deelnemer (L&S, 2013). Investing in de combinatie van taal- en gezondheidsvaardigheden loont. Om de doelgroep te bereiken is het cruciaal dat organisaties in zorg en welzijn, waaronder de buurtteammedewerkers en sociaal makelaars, deze problematiek herkennen en adequaat doorverwijzen.

Utrecht investeert in het herkennen van laaggeletterdheid en stimuleert een actieve doorverwijzing door organisaties in zorg en welzijn.

Punt 6: De kracht van de stad beter benutten

Er zijn in Utrecht honderden inwoners die zich inzetten als (digi-)taalvrijwilliger. Gezien de omvang van de (digi-)taalachterstand is meer inzet nodig. Het gaat om kwaliteit en resultaat! De gemeente maakt samen met de maatschappelijke organisaties een wervingsplan voor meer vrijwilligers. Bedrijven worden opgeroepen om hun werknemers te stimuleren om (digi-)taalvrijwilliger te worden. De gemeente faciliteert dit plan met een budget om (digi-)taalvrijwilligers te trainen en te coachen.

De gemeente geeft zelf het voorbeeld door eigen werknemers te stimuleren en te faciliteren om vrijwilliger te worden.

Punt 7: Meerjarig gemeentelijk plan én budget

De gemeente heeft de afgelopen jaren diverse activiteiten op het gebied van taalvaardigheid gefinancierd uit (tijdelijke) landelijke middelen o.a. het Onderwijsachterstandbeleid-budget, GIDS-gelden en emancipatiebudget. Nu budgetten vanuit het rijk aan de gemeente onder druk staan, dreigt het aanbod te verdwijnen of fors te slinken.

Daar waar het reguliere onderwijs kan rekenen op meerjarige financiering, worden veel vrijwilligers-initiatieven en buitenschoolse activiteiten op jaarbasis gefinancierd. Veelal veranderen dan ook de subsidievoorwaarden, waardoor goedlopende activiteiten aangepast moeten worden. Dat belemmert een gestructureerde aanpak en een goede samenwerking met het formele onderwijs. Ieder jaar moet immers een voorbehoud gemaakt worden voor samenwerking in het volgende jaar. Daar willen we een eind aan maken.

Investering in taalvaardigheid van Utrechters heeft prioriteit. De gemeente stelt een Meerjaren-programma (DiGI-)TAAL op met concrete doelen. De gemeente maakt een budget vrij uit eigen middelen om hierin meerjarig te investeren.

Punt 8: Taalmonitor

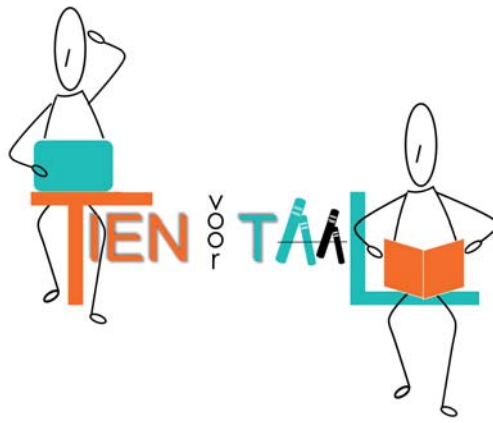
Regelmatig wordt - vergelijkbaar met de Armoedemonitor – een Taalmonitor gemaakt en aan de Gemeenteraad over de voortgang in relatie tot de beoogde resultaten gerapporteerd. Op basis van inzichten en resultaten wordt het Meerjarenplan bijgesteld.

Punt 9: Eén verantwoordelijke regisseur voor taal 0 – 100plus

Taalvaardigheid loopt door alle gemeentelijke beleidsterreinen heen (jeugd, onderwijs, gezondheidszorg, werk, integratie, inburgering, opvang). Daarom stelt de gemeente Utrecht één regisseur aan voor het bestrijden van taalachterstanden. Voor het ontwikkelen van een stadsbrede aanpak wordt een project-leider aangesteld die de inzet vanuit verschillende beleidsafdelingen coördineert en verbindt.

Punt 10: Digitaal vaardig

Onze samenleving leunt steeds meer op digitale middelen voor communicatie en dienstverlening. Dit sluit inwoners buiten, die hier niet de vaardigheden voor bezitten. Zo ontstaat er in onze samenleving een schadelijke breuklijn. We dichten de komende jaren deze breuk door de laagdrempelige mogelijkheden uit te breiden om te leren computeren. We maken mogelijk dat Nederlands leren en leren computeren meer in combinatie aangeboden kan worden. Tegelijk werken we in de eigen communicatie en dienstverlening aan kwalitatief goede en blijvende ‘analoge’ middelen voor iedereen die digitaal niet vaardig genoeg is. We nemen initiatieven zodat andere, voor onze inwoners belangrijke dienstverleners, een zelfde koers hierin gaan varen.

Ondergetekenden, vertegenwoordigers van een Utrechtse politieke partij, onderschrijven de Tien voor Taal punten, zoals vastgelegd in het manifest "Een Tien voor Taal, Manifest t.b.v. gemeenteraadsverkiezingen maart 2018, gemeente Utrecht". Zij zeggen toe zich de komende raadsperiode van 2018 tot 2022 in te zetten voor het realiseren van deze Tien Punten en deze Tien Punten in het Collegeprogramma te verankeren.

- 1: Een passend aanbod voor iedereen
- 2: Jong beginnen: Utrecht investeert in jonge kinderen en hun ouders
- 3: Gelijke kansen alliantie
- 4: Taal is de motor naar werk
- 5: Gezonde Taal scheelt geld!
- 6: De kracht van de stad beter benutten
- 7: Meerjarig gemeentelijk plan én budget
- 8: Taalmonitor
- 9: Eén verantwoordelijke regisseur voor taal 0 – 100plus
- 10: Digitaal vaardig

Utrecht, 7 maart 2018

Matthijs Buijs

Saskia Oskam

Rachel Streefland

Jeroen van Rosmalen

Mohammed Saiah

Bertina Slager

Peter van Corler

Queeny Rajkowski

Hilde de Snoo

Het manifest Tien voor Taal wordt ondersteund door de volgende organisaties:

